

Perczel Károly:

SZEGED

városrendezése

(2)

Ilyen nagy terület gazdasági szervező központja természetesen nagyobb várossal is alakul át. A regionális vizsgálatok alapján előirányozták a mai 100 000-es lakosságú város több évtizedes távlatban 160 000 lakosságra való fejlesztését. Ha ehhez hozzászámítjuk a várossal szinte összenőtt négy környéki község jövőbeli lakosságát, úgy 180 000 lakosú várossá kell számítanunk néhány évtized múlva a régi mezőváros helyén.

Az általános városrendezési terv

Ilyen arányú fejlődést a szocialista gazdaság viszonyai között csak tervszerűen lehet végrehajtani. Ezért már évek óta igen nagy gondnal és nagy munkával készül Szege és környékének általános rendezési terve, amely nagy, több évtizedes távlatra irányozza elő a város fejlődésének kereteit. A városrendezési tervet Füle Lajos építészmérnök készíti.

A városok általános terve két ütemben készül. Szege általános városrendezési tervének első üteme már elkészült. A tervező által teljesen kidolgozott urbanisztikai tervet most kezdtek tárgyalni az illetékes szervek, most ismeri meg a város lakossága, most egyeztetik az összes minisztériumokkal és szakszervekkel, anketokon ismertetik, kiállításokon bemutatják a lakosság számára. Csak egy év múlva, amikor már az összes észrevétel beérkezett az érdekeltek, a műszaki egyesületek és az egész lakosság, társadalmi szervezetek és az egyes lakosok részéről, a közvélemény és a szakmai bírálatok szűrője alapján módosítják az először elkészült tervet, ez lesz a végleges: a második ütem.

A második ütem szinte nem is tervező terve lesz, hanem a legkülönbözőbb szakmák legjobbjai és a város közvéleménye, valamint a hivatalos szervek által kollektíve kidolgozott városterv, amelyet a várostervező-építész foglalkoztatott városra és gazdaságilag összehangolt egységes tervé. A terv így elkészített második üteme kerül jóváhagyási eljárás alá. A város tanácsa már ilyen alapon előkészített tervet javasol jóváhagyásra a kormánynak.

A szegedi általános városrendezési terv alapelvei azért is érdekesek, mert fényt vetnek a többi magyar város rendezésének általános vonásaira is. Mindenekelőtt különös gondot fordítottak a jelenlegi helyzet vizsgálatára. Alapos tanulmányt készítettek a város minden műszaki berendezéséről, összes épületről, lakásairól stb. Gondosan megvizsgálták a forgalmi kérdéseket, a Szegeden különösen fontos vízügyi helyzetet a mélyfekvésű területekre és az árvízveszélyre való tekintettel, a közműellátottság jelenlegi helyzetét, a lakosság városban belüli eloszlását, a jelenlegi népsűrűséget. A 15 éves lakásépítési terv Szegedre eső része irányt mutatott a város fejlesztéséhez szükséges lakóterületek méreteire és helyeik kijelölésére.

Az első teendő: a besűrítés

Ma az a helyzet Szegeden, hogy a város közepén, a Tisza egyik partján, kisterületű, nagyjából két-háromemeletes épületekkel beépített városmag alakult ki, amely körül a Marx téri új lakónegyed kivételével óriási területen szétterülő földszintes beépítés foglal helyet. Ezek a földszintes, tehát kis népsűrűségű városrészek nem képesek gazdaságosan kihasználni az árvíz utáni rekonstrukció alkalmával meglehetősen kiépített közműhálózatot. Ezért a városrendezési terv a város két körútján belüli területen, a beépítés sűrítésére, az emeletmagasságok növelésére, a terület korszerűsítésére, az ott található be nem épített, vagy földszintes részek hiánytalan magasabb beépítésére törekszik. A többemeletes magas beépítés övezete kitölti a város egész közművesített területét, a két körút környékét és kifelé sugárirányban kinyúló nagy sugárutak környékét. Ezek a részek a meglevő csatornázás kihasználása lehetővé teszi a gazdaságosabb beépítést. Ezen a területen kívül egyelőre megmarad a földszintes beépítés, de egy új, eddig Szegeden ismeretlen övezet-fajta, a kétszintes többlakásos házak övezete kerül meghonosításra, ahol sajátértékes lakásokat lehet építeni gazdaságos teljes közművesítéssel.

Új lakónegyedek

A város közepének ez a besűrítése természetesen a régi, elavult földszintes épületek lebontását teszi szükségessé. Az elavult épületekben viszonylag igen sokan laktak, akiket a lebontás miatt szintén új lakásokkal kell ellátni. Ezért gondoskodni kellett arról, hogy a lebontott lakások ne túl nagy százalékkal csökkentsék a lakások számának növekedését. Ezért a terv a város beépített részétől északra még beépítetlen területen az ún. Makkos-erdőn egy teljesen új, összefüggő városnegyed építését irányozza elő a legmodernebb városrendezési elvek alapján oda újonnan kiépítendő alapközművesítéssel.

Igy az újonnan lakáshoz jutó lakosságnak közel fele teljesen új lakónegyedekbe kerül, másik fele pedig a város régi, de rekonstruálásra kerülő részeibe. Az új negyed lakosságát egy újonnan építendő fűtőerőmű fogja központi távfűtéssel ellátni. Az új negyed építését országos tervpályázattal készítették elő, amelyen az ország legjobb tervezői nyújtották be javaslataikat. A választás Darnyik Sándor fiatal építész tervezési megoldására esett, amelyben az új negyed központjában minden középület: a tanácsház, kultúrház, mozi, szabadtéri színpad, esetleg rendelő és üzlet-ház is összefüggő épületkomplexumot alkot úgy, hogy főútvonalak nem választják szét az egyes intézményeket egymástól. A városnegyeddal szomszédos kultúrpark irányában egy mástól távol parkbaágazott lakóépületek foglalkoztatnak, hogy a park levegőjét a lakosság közvetlenül élvezhesse. Külön oktatási és kulturális épületekből álló kis parkszáv alakul ki a negyed kevésbé forgalmasabb részén.

A lakónegyed területét három nagy szomszédsági egységre fogják bontani, amelyek között haladnak el a közlekedési utak úgy, hogy a szomszédsági egységek belsőjének nyugalmát a közlekedés nem zavarhatja. A gyalogosok közlekedését biztonságosan szét fogják választani a gyors, tömeges közlekedést lebonyolító utaktól. A házak minden szomszédsági egység egy-egy kisebb központi parkja körül szabadon fognak állni és közrefogják a gyerekek számára szükséges iskolákat, bölcsődéket, óvodákat. A negyed központjának áruházán kívül mindhárom szomszédsági egység külön kis üzleti központot, de a városképet jól kiválóított helyeken 9-12 emeletes magasházak fogják élénkíteni. Egyikük szálloda lesz, a többibe garzonlakások kerülnek.

(Polyt. kő.)

Az amerikai atomkísérletek felújítása a világközvélemény álláspontjának semmibevétele

— állapítja meg a Pravda

Brazília és Japán tiltakozása

A Pravda hétfői számában foglalkozik Kennedy elnöknek azzal a döntésével, hogy az Egyesült Államok felújítja a légköri nukleáris kísérleteket. A washingtoni „szenzáció” — írja a Pravda — cinizmusával meglepte a fegyverkezési hajszá miatt nyugtalanodó emberiséget.

Az Egyesült Államok közvetlenül azután, hogy nagyhangon kiáltott az atomrobbantások veszélyességéről, most flitnyet hány a nemzetközi közvéleménynek.

Az Egyesült Államok mai kormánya már régen a fegyverkezési hajszá fokozásának útjára tért. Új katonai programot hozott létre, amelynek következtében ugrásszerűen emelkedtek az Egyesült Államok katonai kiadásai. A következő öt évben ezek 50 milliárddal múlják felül az elmúlt öt esztendő katonai költségeit.

A július 1-én kezdődő költségvetési évben a hadikiadások négy milliárd dollárral növekednek.

A következő esztendőben pedig három és fél milliárddal. Washington minden egyes elköltött dollárból 63 centet a fegyverkezésre költ.

A braziliai külügyminisztérium nyilatkozatot adott ki Kennedy elnök pénteki rádióbeszédével kapcsolatban.

Brazília — hangsúlyozza a közlemény — mélységesen sajnálja azt a döntést, hogy az Egyesült Államok felújítja a légköri nukleáris robbantásokat.

Japán hétfőn ugyancsak tiltakozott az amerikai atomfegyver-kísérletek újrafelvételé miatt.

Zentaro Kosaka külügyminiszter jegyzékét nyújtotta át az Egyesült Államok tókói nagykövetségének.

amely kijelenti, Japán mélységesen sajnálja Kennedy döntését és fenntartja magának azt a jogot, hogy jóvátevélt követeljen a robbantás miatt keletkezett károkat.

De Gaulle egyetért Kennedyyel

A francia kormány hivatalosan nem foglalt állást az amerikai atomrobbantási kísérletek felújításának bejelentésével kapcsolatban. A kormányhoz közelálló sajtó hangjából azonban arra lehet következtetni, hogy de Gaulle egyetért Kennedyyel. Ezt megerősíti Hervé Alphand washingtoni francia nagykövet televíziós nyilatkozata. A francia nagykövet kijelentette: Kennedy elnök döntése „okos dolog”, mert az atomrobbantási kísérletek

felújítása nemcsak az Egyesült Államok, hanem az egész szabad világ biztonságát növeli.

A L'Humanité, a Francia Kommunista Párt lapja kommentárjában rámutat, az amerikai elnök súlyos csapást mért a március 14-i leszer-

lési konferenciához fűzött reményekre. Elhatározása fokozta az atomháború veszélyét. „Kennedy bejelentése ultimátum — írja a lap —, semmi esélye, hogy ilyen módokkal eredményt érjen el a Szovjetunióval szemben.”

Szerdán kezdődnek a francia—algériai zárótárgyalások

A francia—algériai zárótárgyalás szerdán nyílik meg Evianban. Az erről szóló hivatalos közlemény még nem jelent meg, az Evianban tett rendkívüli intézkedésekből azonban biztosra vehető, hogy a tárgyalás színhelye a Leman-tó partján fekvő határváros lesz, ahol már egy évvel ezelőtt is tárgyaltak a francia és algériai miniszterek.

Az eviani park szállodát kiürítették, a városba nagy csendőri készültség érkezett. Tuniszi jelentés szerint az algériai küldöttség tagjai minden valószínűség szerint kedden utaznak el Genfbe.

A tárgyalások időtartama attól függ, milyen ütemben sikerül a még vitás kérdésekben megegyezésre jutni. Terrenoire francia tájékoztatóügyi miniszter vasárnap egy beszédében kijelentette: a hét végéig megkötik a fegyverszünetet. Tuniszi kor-

mánykörökben, ahol a legutóbbi algériai események komoly aggodalmat váltottak ki, kevésbé derűlátóak.

Hétfőn kora reggel az OAS nagyszabású terrorakciót hajtott végre Algirban. Hajnali négy óra 30 perc és hat óra 15 perc között szünet nélkül bombák robbantak a város különböző pontjain. A robbanások zajába gépfegyverrobbogás és a mentők szirénáinak hangja vegsződött. A Párizsba érkezett első jelentések szerint összesen 117 plasztikbomba robbant. A város több helyén tűz keletkezett. A merényletek elsősorban az arab kereskedők üzletei és raktárai ellen irányultak, de több lakóház is összedőlt. Számos bombát az utcákon állomásozó gépkocsik alatt helyeztek el a fasiszta merénylők. Az áldozatok száma 12 sebesült.

Dahlab, az Algériai Köz-

Mikojan
beszédet mondott
Lipcsében

A. Mikojan, a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettese hétfőn a Lipcsei Vas- és Acélművekben rendezett nagygyűlésen beszédet mondott. Hosszasan foglalkozott a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság gazdasági együttműködésével. Készek vagyunk minden támogatást megadni az NDK-nak — mondotta —, hogy az eddigigél is gyorsabban fejlesztesse iparát. Mikojan ezután a nemzetközi helyzettel foglalkozott.

társaság ideiglenes kormányának minisztere hétfőn repülőgépen Rómán át elutazott Svájcba, ahol rövidesen megkezdődik a francia—algériai tárgyalások utolsó szakasza. A tárgyalásokon részt vevő algériai küldöttség többi tagja a tervek szerint kedden indul Európába.

A külügyminiszter a repülőtéren újságírók előtt az elkövetkező tárgyalásokra döntőnek jellemezte. A kilátások jók — ismételte meg —, bár még nem dőlt el egyik fontos kérdés.

„Forradalmi tanácsok” a burmai államok élén

A ranguni rádió vasárnap jelentette, hogy a Ne Win tábornok vezetése alatt álló burmai „forradalmi tanács” feloszlatta a burmai államszövetséghez tartozó Shan, Kachin, Karen és Kayah autonóm államok államtanácsát, valamint a Chin autonómterület tanácsát.

Az említett államok, továbbá a Chin autonómterület igazgatását a jövőben „forradalmi tanácsok” intézik — közölte a rádió.

Angol óriásgép katasztrófája Afrikában

Az elmúlt év decemberében angol részvénnyel többséggel alapított Caledonian Airways Légitársaság négymotoros Douglas Dakota 7—c típusú óriásgépe vasárnap este lezuhant a Kameruni Köztársaságban. Fedélzetén 101 utas és nyolc főnyi személyzet tartózkodott. Valószínűleg senki sem maradt életben közülük.

Kovács Dénes és Bächer Mihály kamaraestje

A szegedi zenekedvelő közönség nagy érdeklődésétől kísérvé tartotta meg hangversenyt Kovács Dénes hegedű- és Bächer Mihály zongoraművész szombat este 8 órai kezdettel a Zeneművészeti Szakiskola nagytermében.

A két — immár világhírű — fiatal előadó kamaraest-

jén Mozart C-dúr, Beethoven A-moll és C. Franck A-dúr hegedű-zongora szonátája hangzott el, s mindhárom mű előadását a legnagyobb elismerés illeti. Hangszerének mindkét művész kitűnő mestere, nagyszerű muzsikuss, s mindezek felett egyéniség. S éppen ez az egyéniség, az ami a hangverseny egyetlen problémáját adta. Köztudott dolog ugyanis, hogy a kamarajellegű művek előadása nehézség elé állítja a szólistákat, hiszen az együttműködés nem engedi meg az egyéni elképzelés túlzott előtérbe állítását, s bár Kovács Dénes és Bächer Mihály ennek teljes tudatában igyekezett — egymástól nagyon is eltérő — egyéniségét összehangolni, mégis az az érzésünk, hogy ez nem mindig sikerült, Bächer Mihály néha túlzottan érvényesülésre törekvő dinamikája miatt.

Mindennek ellenére a kamaraest sok maradárdólmányt nyújtott. Reméljük, hogy a közeljövőben újra találkozhatunk a két tehetséges fiatal művésszel.

V. I.

Kiállítás Moszkvában

a márciusi plénum alkalmából

Az SZKP Központi Bizottsága teljes ülésének tiszteletére Moszkvában kiállítás nyílt, amely igen sok nagy teljesítményű, újszerű traktort és gépet mutat be. A kiállítás jórészt abban áll, hogy a világ minden országából hozták az eddigi mezőgazdasági gépmutatóktól, hogy elsősorban a nagyüzemi művelésre alkalmas gépeket, valamint a komplex gépésítés eszközeit tárja a nyilvánosság elé.

A kiállításra érkező látogatóknak nyomban feltűnik egy eredeti megoldású, új konstrukciójú gép: a kirovográfi gvar univerzális vetőgépe, amely sorközi művelésre kultivátorként is használható, műtrágyázásra is kiválóan alkalmas.

A kiállításon igen sok olyan gépet is láthatunk, amely nem a talajművelést, hanem a vegyszeres gyomirtást, a föld feljavítást, a

trágyázást hivatott megkönnyíteni és hatékonyabbá tenni.

Nagykorönsön szerepelt a DÁV kórusa

A DÁV énekesei és színjátszói a vállalat nagykörösön (üzletigazgatóságának meghívására szombaton este a nagykörösi Arany János Művelődési Házban egész estét betöltő műsort adtak. Ennek keretében az énekkar kórusműveket, operaszámokat és mozgalmi dalokat adott elő tökéletes betanulásban. Kertész Lajos karnagy vezetésével. A szólisták: Fazakas Andrásné, Hajdú Jánosné, Onczay Gyuláné, Kenderesi Szabó Mihály és Onczay Gyula kultúralt énekléseikkel igen nagy sikert arattak. Az előadott énekszámok művészi tolmá-

csolását a közönség minden szám után, meleg tapsal köszönte meg.

A műsor keretében a DÁV színjátszó csoportja Gaál Sándor rendezésében bemutatta Csehov Háztűznész című vígjátékát, igen jó előadásban. A műkedvelő színvonalat felülmúló jó sikerült előadás szereplőit: Gáborheli Sándornét, Gaál Sándort és Jurka Józsefet alakításukért elismerés illeti meg. Bárkányi Márton szavaltával járult hozzá az előadás sikeréhez, amelyet a közeljövőben Békéscsabán és Baján is bemutatnak.